

*ETUCE radionica Digitalizacija u obrazovanju: izazovi i mogućnosti za sindikate obrazovanja,
18. novembar 2020. godine*

U okviru predstojeće ETUCE 2020 konferencije na temu *Kampanja u cilju unapređenja nastavničke profesije za solidarnost, ravnopravnost, demokratiju i održivost*, ETUCE je organizovao webinar na temu *Digitalizacija u obrazovanju: izazovi i mogućnosti za sindikate obrazovanja*. Radionica je održana 18. novembra, a prisustvovali su joj brojni učesnici ispred ETUCE organizacija članica sa ciljem razmjene iskustava i korisne prakse; u ime SPCG-a radionici je prisustvovao potpredsjednik Nikolaj Knežević. Potpredsjednica ETUCE-a Odile Cordelier je u uvodnom dijelu predstavila izazove digitalizacije u obrazovanju kada je u pitanju profesija nastavnika, dok je evropska direktorka Susan Flocken dala pregled aktivnosti ETUCE-a povodom ove značajne teme.

Na radionici je istaknuto da su sektor obrazovanja i nastavnička profesija uvijek predstavljali ključni faktor kada je u pitanju prilagođavanje građana društvenim transformacijama. U XXI vijeku digitalna tranzicija je jedan od najvećih izazova za savremena društva, jer direktno vrši uticaj kako na svijet rada i socijalnu interakciju, tako i na građansko angažovanje i učešće. Digitalna era ponovno oblikuje većinu područja naših života i postavlja odlučujuća pitanja u vezi sa mjestom tehnologije u civilizaciji i odnosom čovječanstva prema njoj. Usled različitih pravaca društvenih promjena, snažni privatni interesi aktivno lobiraju za brzu i profitabilnu upotrebu digitalnih alata koji, između ostalog, utiču i na obrazovni sektor. Istovremeno, sindikati obrazovanja predstavljaju centralni glas u odbrani javnog dobra i interesa, a ujedno u otkrivanju rizika od ishitrenog donošenja odluka i nekontrolisane modernizacije u svrhu inovacija.

Istražujući u kojoj mjeri je proces digitalizacije uticao na sektor obrazovanja, predstavnici ETUCE organizacija članica razmijenili su iskustva, potvrđujući da je potreba za digitalizacijom obrazovnog sektora neposredno povezana sa porastom digitalizacije tržišta rada i društva u cjelini. Sve navedeno je rezultiralo neizbježnom potrebom da učenici završe formalno obrazovanje sa najmanje minimalnim setom digitalnih vještina, kako za buduće mogućnosti za posao, tako i u cilju jednostavnijeg komuniciranja putem online platformi koje se tiču društvene i administrativne sfere – imajući u vidu da sve veća količina društvenih i administrativnih zadataka zahtijeva neku vrstu digitalne aktivnosti. Najnoviji podaci pokazuju da je od ključne važnosti da se Evropa popravi u ovom domenu: 2017. godine 43% EU stanovništva posjedovao je nedovoljan nivo digitalnih vještina, 17% ih uopšte nije imalo, jer ili nije koristilo internet ili ga je jedva koristilo, dok su tri glavna razloga za nekorišćenje interneta: nemogućnost pristupa internetu kod kuće (nedostatak potrebe ili interesa (46% domaćinstava bez pristupa internetu u 2017. godini), nedovoljne vještine (43%) i visoki troškovi pristupa i opreme (32%).

Kao što je istaknuto u periodu pandemije COVID-19, nastava putem digitalnih alata je dovela do složenog skupa poteškoća za zaposlene u obrazovanju. 2019. godina intenzivirala je dugogodišnje pozive i napore da se obrazovno osoblje u većoj mjeri obuči za primjenu digitalnih vještina, koja je moguća samo uz dovoljan nivo javnih finansija, kao i uz veći broj profesionalnih agencija specijalizovanih za upotrebu digitalnih alata i uslove rada prilagođene digitalnoj eri. Istovremeno, obrazovnom osoblju širom Evrope se trenutno nameće tehnološki razvoj koji se brzo odvija, sa mogućim dugoročnim negativnim implikacijama na kvalitet obrazovanja. Mnoge vlade su, podstaknute privatnim interesima, poput kompanija koje se bave tehnologijama u obrazovanju, u najkraćem roku usvojile principe inovacija u obrazovanju. Nasuprot tome, nastavnici su, što je jasno dokazano tokom pandemije COVID-19, mogli brzo da se prilagode vanrednim okolnostima u korist učenika. Na radionici je istaknuto da su sindikati obrazovanja ključni glas u upozoravanju na moguće rizike od neregulisanog uvođenja takvih tehnologija, kao što su vještačka inteligencija (AI) i Analitika učenja, kako je i navedeno u izjavi ETUCE-a iz marta 2020. u vezi sa dokumentom Evropske komisije o vještačkoj inteligenciji.

ETUCE radionica o digitalizaciji imala je za cilj da odgovori na sledeća pitanja:

- kakav je uticaj digitalizacije obrazovnog sektora na uslove rada obrazovnog osoblja, profesionalnu autonomiju i zaštitu na radu, i na koji način odgovoriti na potrebe nastavničke profesije?
- kada je u pitanju nastava na daljinu, na koji način je pandemija COVID-19 uticala na nastavničku profesiju?
- koji su rizici vještačke inteligencije, analitike učenja i istraživanja podataka iz perspektive sindikata obrazovanja?
- na koji način upotreba digitalnih alata može doprinijeti inkluzivnijim obrazovnim sistemima?

Na kraju ETUCE radionice učesnici se se saglasili da je od presudne važnosti da sindikati obrazovanja budu jedinstveni u formulisanju i glasnom izražavanju zabrinutosti, imajući u vidu da digitalizacija nesumnjivo donosi i brojne izazove za sindikate obrazovanja, kada je u pitanju odnos između privatnog i radnog života nastavnika, kao i zdravlje i bezbjednost na radnom mjestu i profesionalna autonomija. Zatvarajući webinar, evropska direktorka Susan Flocken je zaključila da „digitalne transformacije oblikuju svijet rada nastavnika i ostalih zaposlenih u obrazovanju i to će nesumnjivo biti jedan od prioriteta ETUCE djelovanja i u sledeće četiri godine“. ETUCE i sve organizacije članice su potvrdile svoj angažman na polju oblikovanja digitalne budućnosti koja povezuje digitalne tehnologije sa efikasnim pristupom kvalitetnom obrazovanju za sve učenike, dok se istovremeno ostvaruje pravo na privatnost i uspostavlja balans između privatnog i poslovnog života nastavnika.